

Nieuwsgierige idealist

Tekst: Daniëlle Kraft
Foto: Jeroen Oerlemans

Vorige maand rolde het vierde boek van huisarts/tropenarts Steven van de Vijver (38) van de persen. In ‘*Vet arm*’ neemt hij de lezer mee naar de sloppenwijken van de Keniaanse hoofdstad Nairobi, waar hij promotieonderzoek deed en drie jaar woonde met zijn gezin.

Status zocht deze bijzondere AMC’er op in huisartsenpraktijk Buitenhof in het OLVG, waar hij vier dagen per week werkt. Hij komt op een drafje binnen. Niemand kijkt ervan op, Van de Vijver komt altijd zo binnen. Als het even kan verplaatst hij zich hardlopend of op zijn racefiets. Of dat nou in Amsterdam, Duitsland, Noorwegen, Italië of Australië, de USA, Latijns-Amerika of Afrika is. De wereldburger ging in 2014 in Amsterdam voor anker. Voor zo lang het duurt.

Van de Vijver is parttime projectmedewerker van het Amsterdam Institute for Global Health and Development (AIGHD) en het Amsterdam Health and Technology Institute (AHTI), beide zelfstandige onderdelen van het AMC. Daarnaast is hij met huisartsenpraktijk Buitenhof deelnemer in het wetenschappelijk HAG-netwerk van het AMC en zal hij zich per september 2016 als opleider verbinden aan de huisartsenopleiding van het AMC. Als medewerker van het AHTI zal Van de Vijver betrokken zijn bij een preventieproject voor hoge bloeddrukpatiënten in de Bijlmer. Een ‘eervolle opdracht’ waar hij met de anderhalf jaar geleden tragisch overleden Joep Lange, oprichter/directeur van het AIGHD, al plannen voor had gemaakt. “Ik besprak met Joep dat het in Nairobi ontwikkelde preventieproject mogelijkheden zou kunnen bieden voor een vergelijkbaar project in

de Bijlmer, waar een grote groep Ghanese immigranten veel overeenkomsten vertoont met de doelgroep in Nairobi. In beide groepen kampt een hoog percentage met een sterk verhoogde bloeddruk, diabetes en hart- en vaatziekten, maar is het besef van de risico’s gering en de argwaan jegens moderne medische zorg groot. Bereikbaarheid en therapietrouw zijn zowel in Nairobi als in de Bijlmer problematisch. Opvallende overeenkomst is verder de rol van mobiele technologie in het contact met en in de gemeenschap.”

Urbanisatie

In het arme, slecht opgeleide Afrika zijn hart- en vaatziekten in rap tempo bezig doodsoorzaak nummer 1 te worden, waarmee ze traditionele armoedeziekten als hiv, malaria en tuberculose voorbij gaan, vertelt Van de Vijver. De verklaring zit ‘m vooral, zo heeft hij aangetoond, in de snel groeiende urbanisatie. “De dichte opeenhoping van mensen in de sloppenwijken, de slechte hygiëne, de armoede, de veranderingen in leefstijl – minder beweging en ongezonde voeding, waaronder veel vet en suikers – en het gebrek aan kennis van de risico’s hiervan leiden tot een sterk verhoogde opkomst van hart- en vaatziekten”, legt Van de Vijver uit. Hij was geschokt, vertelt hij, toen hij dit eerder, in 2006, ontdekte, toen hij als kersvers tropen-

arts voor Artsen zonder Grenzen voor een jaar naar de Democratische Republiek Congo ging. Met een rugzak vol praktische spullen en idealen vestigde hij zich als een ware Albert Schweitzer 2.0 in een dorp in de rimboe, om er arme, zieke mensen beter te maken. Van pleisters plakken en benen spalken tot operaties en bevallingen. En daar doken voor hem dus vanuit het niets suikerziekte, hoge bloeddruk en hart- en herseninfarcten op. Terug in Nederland is hij zich meteen in deze nieuwe tropenziekten gaan bijscholen.

Nieuwsgierigheid

De wereld is altijd zijn speelveld geweest. Zolang hij zich herinnert was er die nieuwsgierigheid naar mensen, hun culturen, hun wereld en hun drijfveren. En ‘goed willen doen’. Het zit in zijn bloed, denkt hij, met een idealistische moeder, die kinderpsycholoog was, een vader die als zakenman in alle uithoeken van de wereld kwam en ook nog eens meerdere dokters en dominees in de familie. Zij ouders woonden in Hamburg, toen Steven werd geboren. Hij was vijf toen het gezin (vier zoons) naar Bloemendaal verhuisde. Op het Stedelijk Gymnasium in Haarlem leerde hij naar eigen zeggen kritisch denken én zijn vrouw Esther kennen. De *high school-love* verwaterde na hun schooltijd, maar het stel kwam in 2006 weer samen.

Kwartje

Van de Vijver had toen al de halve wereld bereisd. In het Australische Melbourne viel in 2003 een cruciaal kwartje. “Ik was er voor mijn laatste co-schappen en kreeg een opleidingsplaats aangeboden. Erover nadenkend besepte ik voor het eerst heel bewust dat Nederland toch echt mijn basis is.” Terug op de basis trof hem de toegenomen intolerantie en xenofobie. Aanleiding voor hem om de StadsSpelen Amsterdam op te richten. “Om te verbinden”. Hij specialiseerde zich achtereenvolgens in de Tropengeneeskunde (2006) en in de huisartseneeskunde (2010) en haalde *en passant* zijn master International Health (2010). Tussendoor waren er cursussen en onderzoeksprojecten in het buitenland. “Het mooie van reizen is”, zegt hij, “dat je behalve een nieuw land ook jezelf leert kennen.” Schrijven deed hij als student al voor Arts en Auto. Later volgden in Congo een blog, een boek (*Afrika is besmettelijk*, 2008), een column in het Parool (2008 – 2011) en meer boeken. Hij is tot rust gekomen, zegt hij, alhoewel hij zich kan voorstellen dat zijn omgeving dat niet altijd zo ervaart. Zijn energie is nog immer ongebreideld en de pionier in hem springlevend. “Mijn ambities zijn ongeschonden. Ik heb alleen de haalbaarheidstermijnen bijgesteld: ik denk niet meer in jaren, maar in decennia.”